

Miejsca pamięci we Wrocławiu

Opisy miejsc pamięci
narodowej we Wrocławiu
przygotowane przez
uczniów klasy 8c
Szkoły Podstawowej nr 28
im. Generała Leopolda
Okulickiego we Wrocławiu

*Zrealizowane w ramach projektu e-twinning Poprzez Niepodległą
z okazji 100-lecia odzyskania Niepodległości
Wrocław 2018*

Pomnik ofiar zbrodni katyńskiej

Opisuję pomnik Ofiar zbrodni katyńskiej. Jego projektantem jest Tadeusz Tchórzewski. Pomnik budowany był w latach 1994-2000, a odsłonięty dokładnie 22 września 2000 roku na ulicy Purkyniego w środku Parku Słowackiego we Wrocławiu. Jest on usytuowany na planie krzyża (powierzchnia ok. 380 m).

Wysokość pomnika wynosi 7 metrów, dookoła niego na bruku są ustawione kolumny sięgające do połowy głównej płyty granitowej, która znajduje się pośrodku. Dwa podłużne kamienie są ustawione prostopadle do centrum pomnika. Przed nimi od strony chodnika widnieje bardziej podłużna i niższa płyta brukowa, na której składane są kwiaty.

W centrum pomnika mieści się figura z brązu przedstawiająca Pietę w długiej szacie i włosach trzymającą w objęciach umierającego mężczyznę ze związanymi dłońmi. Klęczy ona przed trzema najwyższymi kolumnami (jedna wysunięta do przodu, dwie obok z każdej strony). Na głównej pośrodku widnieje tablica z brązu, a nad nią postawiona jest również postać wykonana z brązu. Przedstawia ona Anioła Śmierci, wielką, czarną sylwetkę w kapturze z rozpostartymi również czarnymi skrzydłami. Trzyma on miecz ostrzem do ziemi opierając się o niego. Pod figurą na brązowej tablicy z lewej strony wypisane są dokładne miejsca zbrodni katyńskiej, a po prawej miejsca obozów jenieckich.

Pomnik podoba mi się. Najbardziej przyciągający uwagę wydaje się Anioł. Trafnie symbolizuje śmierć ofiar zbrodni.

Ola

Pomnik ofiar UPA

Opisuję pomnik ofiar UPA projektu Jarosława Bańkowskiego. Znajduje się on we Wrocławiu na ulicy Frycza-Modrzewskiego 12. Powstał on ku czci ofiar ludobójstwa Polaków popełnionego przez Ukraińską Armię Powstańczą w latach 1939 – 1947. Został odsłonięty w roku 1999.

Jest on prostokątnym kamieniem, w którego centrum znajduje się puste miejsce przypominające kształtem ukrzyżowaną postać, jest też miejsce, na którym widnieje napis: „Jeśli zapomnę o nich, ty Boże... zapomnij o mnie”. W miejscu rąk postaci znajdują się dwa zgrubienia wystające za ramy pomnika, potęgujące wrażenie, że wisi ona na krzyżu. Cały pomnik wygląda jakby materiał, z którego został zbudowany był pomarszczony na całej powierzchni pomnika z wyjątkiem zgrubień koło rąk oraz miejsca na napis.

Dzieło jest umieszczone na czarnym podeście z poszerzoną podstawą dolną. Na nim mieści się pięć tablic. Jedna z nich przewyższa rozmiarem pozostałe. Na niej jest napisane „W kryptach pomnika złożona jest ziemia z mogił z 2000 miejscowości masowych mordów ludności polskiej ziemi: wołyńskiej, tarnopolskiej, lwowskiej, stanisławowskiej, lubelskiej, poleskiej i rzeszowsko-przemyskiej w latach 1939-1947”. Na pozostałych, mniejszych widnieją cztery z wymienionych wcześniej miast. Podest umieszczony jest na uboczu kamiennej ścieżki w parku.

Uważam, że pomnik zawiera duży ładunek emocjonalny. Sądzę również, że nie przez przypadek powstał we Wrocławiu, którego znaczna część obecnej ludności pochodzi właśnie z kresów wschodnich i ten temat po części dotyczy ich samych.

Eryk

Pomnik pomordowanych członków organizacji OLIMP

Pomnik, który opisuję, nosi nazwę Pomnik pomordowanych członków organizacji OLIMP. Mieści się on we Wrocławiu na zbiegu ulic Sokolniczej i Zelwerowicza. W tym miejscu spotykali się polscy konspiratorzy. Grupa OLIMP, której poświęcony jest pomnik, powstała w 1941 roku z inicjatywy Polaków wywiezionych na roboty przymusowe. Pomnik został zaprojektowany w 1989 roku przez Janusza Kucharskiego.

Na pierwszym planie widzimy dwa groby z czarnymi tablicami upamiętniającymi ofiary mordy. Na drugim planie stoją trzy kanciaste słupy również z czarnymi tablicami, ale bez napisów, tylko dwa po bokach mają znaki, a ten pośrodku na górze orła białego, a na dole tekst. Całość znajduje się na szarej kostce brukowej. Za pomnikiem jest trawnik z żywopłotem. W tle po obu stronach są bloki mieszkalne, widać, że to zwykłe podwórko.

Według mnie jest to ładny pomnik o niecodziennej konstrukcji, tylko umiejscowiony dość nietypowo, ma to jednak swoje uzasadnienie.

Maciek

Pomnik ofiar stalinizmu

Opisywany przeze mnie pomnik to Pomnik ofiar stalinizmu zaprojektowany przez Tadeusza Tellera. Powstał w 1989 roku z inicjatywy Leszka Skonki. Pomnik znajduje się w okolicach opery w pobliżu ulicy Świdnickiej we Wrocławiu.

Kompozycja składa się z kilku opartych o siebie granitowych płyt. Na ich zewnętrznej stronie, w górnej części znajdują się emblematy krzyża, godła i orderu Virtuti Militari.

Między granitowymi płytami znajduje się płyta z metalowym emblematem orderu i tablica. Na niej widnieje wypukły napis upamiętniający wydarzenia o treści: „W 50-tą rocznicę narzucenia systemu stalinowskiego Polakom w hołdzie jego ofiarom ku przestrodze żyjącym i przyszłym pokoleniom”. Na szczycie opartych o siebie płyt spoczywa metalowy wieniec z drutu kolczastego symbolizujący cierpienie Polaków w czasach stalinowskich.

Przed pomnikiem umieszczone zostały dwie metalowe, prostokątne tablice. Po lewej wypukły napis głosi „Pomnik ofiar stalinizmu”. Pod tekstem w języku polskim są inskrypcje po angielsku, niemiecku a nawet po rosyjsku. Tablica ma ciekawą kropkowaną fakturę. Druga tablica po prawej stronie zawiera następujące słowa: „Tym, którzy odbudowali Polskę i zagospodarowali ziemie odzyskane” - z tekstu wynika, że to dedykacja. Oprócz napisu na tablicy znajduje się płaskorzeźba imitująca cegły.

Moim zdaniem pomnik jest bardzo trafnie zaprojektowany, idealnie oddaje to, co zdarzyło się kilkadziesiąt lat temu. Gdy przechodzi się przez Promenadę Staromiejską, warto zatrzymać się przy pomniku i przeczytać z uwagą wszystkie inskrypcje. Upamiętniają one losy Polaków w czasie rządów Stalina.

Kasia

Pomnik ofiar I wojny światowej

Na dziedzińcu między Ossolineum a Maciejówką we Wrocławiu znajduje się Pomnik ofiar I. wojny światowej. Został on odsłonięty 6 listopada 1922 roku, a w 2007 roku na postumencie pojawiła się również odrestaurowana rzeźba Chrystusa wykonana przez Theodora von Goseną. Autorem samego projektu jest Theo Effenberger a celem pomnika jest upamiętnienie nauczycieli i uczniów katolickiego gimnazjum świętego Macieja poległych podczas I. wojny światowej.

Pomnik składa się z kamiennej podstawy lekko już zzieleniałej, która utrzymuje piaskowy postument o jasnym odcieniu. Element ten jest dość wysoki, ma kształt prostokąta, jednak jego górna część przypomina już trapez. Na dolnej, przedniej części pomnika usytuowana jest brązowa tabliczka średniego rozmiaru z napisem w odcieniu złota. W pewnej odległości nad tabliczką znajdują się również inne napisy oraz symbole krzyż i gwiazda Dawida, są one wyryte bezpośrednio na postumencie. Pod nimi można odczytać następujące słowa: „**Chcemy wolni ojczyznę ujrzeć na własne oczy albo wolni do naszych braci dołączyć**”. Z boku piaskowca są wypisane 183 żydowskie, niemieckie i polskie nazwiska. Na całym postumencie można zauważyć smugi lekkiego popękania prawdopodobnie powstałe z powodu wieku pomnika.

Na czubku piaskowca i na dodatkowej podstawce znajdziemy czarną sylwetkę Chrystusa. Przedstawia on moment ukrzyżowania – ręce postaci są wzniesione do góry, podczas gdy głowa bezładnie leży na piersi. Sam Jezus jest ubrany jedynie w szatę, jego stopy są bose.

Pomnik nie składa się ze skomplikowanych elementów, bierze pod uwagę każdą pojedynczą osobę z grupy, której dedykowana jest ta rzeźba (nazwiska różnych narodowości, krzyż i gwiazda Dawida o tym świadczą). Jezus znajdujący się na szczycie postumentu reprezentuje uczucia poległych, to czym się kierowali – fakt, iż byli godni umrzeć dla wolnej ojczyzny.

Zofia

Pomnik ku czci pomordowanych patriotów

Opisuję Pomnik ku czci pomordowanych patriotów. Znajduje się on przy skrzyżowaniu Reymonta i ul. Kleczkowskiej we Wrocławiu. Jego twórcami są Jerzy Boroń i Wiesław Chmiel. Opisywany pomnik został odsłonięty w 1980 roku. Upamiętnia on zamordowanych w pobliskim więzieniu – w zakładzie karnym nr 1. W więzieniu zginęli zarówno Polacy jak i Niemcy, Czesi, Słowacy za „opór przeciwko faszystowskiej dyktaturze”. Napisy te znajdują się na pomniku. Dodatkowo przetłumaczono je na język czeski i niemiecki. Całość jest wykonana z betonu.

Najbardziej zwraca uwagę kształt pomnika. Jest to prostokąt zgrubiający się przy podstawie. Na około 1/3 wysokości pomnika jest pas jaśniejszy niż reszta. Rozdziela on górną, dłuższą część pomnika i dolną, krótszą. Na części górnej widzimy dużą, czerwoną kroplę symbolizującą krew umiejscowioną na środku pomnika. Na pasie przedzielającym pomnik widnieje napis „[W hołdzie patriotom różnych narodowości straconym w latach 1939-1945](#)”.

Pomnik jest trójwymiarowy. Jego podstawą są kamienne płyty. Dodatkowymi elementami jest sześć metalowych tablic na betonowych podstawach. Z tyłu znajdują się maszty flagowe, jest ich pięć. Wokół podstawy leży żwir i piach. Trawnik widoczny w tle porasta cały skwer, na którym ów pomnik się znajduje. Przez trawnik przechodzą piaskowo-żwirowe ścieżki.

Według mnie ten pomnik jest dość nowoczesny jak na lata 80-te ubiegłego wieku. Patrząc na młodsze pomniki wygląda po prostu staro i nieatrakcyjnie. Mimo tego że jest stary, niektórym może się podobać. Mnie się niezbyt podoba, ponieważ nie wygląda nowocześnie. Mógłby zostać odświeżony lub przebudowany. Dobrze, że takie pomniki istnieją przypominając nam o zbrodniach dokonanych na naszych rodakach, zaletą są też tablice w obcych językach.

Maurycy

Pomnik Zwycięstwa Żołnierza Polskiego

Opisuję Pomnik poświęcony Zwycięstwu Żołnierza Polskiego. Powstał on w 1948 roku dzięki zbiorowej pracy pod red. Jana Harasimowicza. Pomnik znajduje się we Wrocławiu przy ulicy Bernarda Pretficza.

Pomnik jest dość wysoki ale niezbyt szeroki. Cały został wykonany z kamienia. Rzeźba stoi na kamiennej platformie. Składa się ona z kilku warstw kwadratowych kamieni ułożonych jeden na drugim – dwa duże, jeden średni i dwa mniejsze. Pośrodku ułożonych kamieni widnieje tabliczka z napisem „Żołnierzowi odrodzonego wojska polskiego - na dowód wdzięczności – społeczeństwo Dolnego Śląska, towarzystwo przyjaciół żołnierza. 22 lipca 1944-22 lipca 1948”. Pod tabliczką znajduje się również symbol PŻ w kółku. Na samym szczycie pomnika stoi żołnierz ubrany w długi mundur. Na głowie ma czapkę a w rękach trzyma wielką flagę Polski, która powiewa tuż za jego głową. Wokół jego nóg leżą cegły. Sam pomnik znajduje się przy budynku.

Moim zdaniem rzeźba została bardzo dobrze wybrana. Idealnie odwzorowuje zwycięstwo żołnierza. Postawa postaci, jej usytuowanie na podwyższeniu oraz wyraz twarzy perfekcyjnie oddają dumę zwycięzcy. Całość ogromnie mi się podoba.

Maja

Glorietta Iwana Połbina

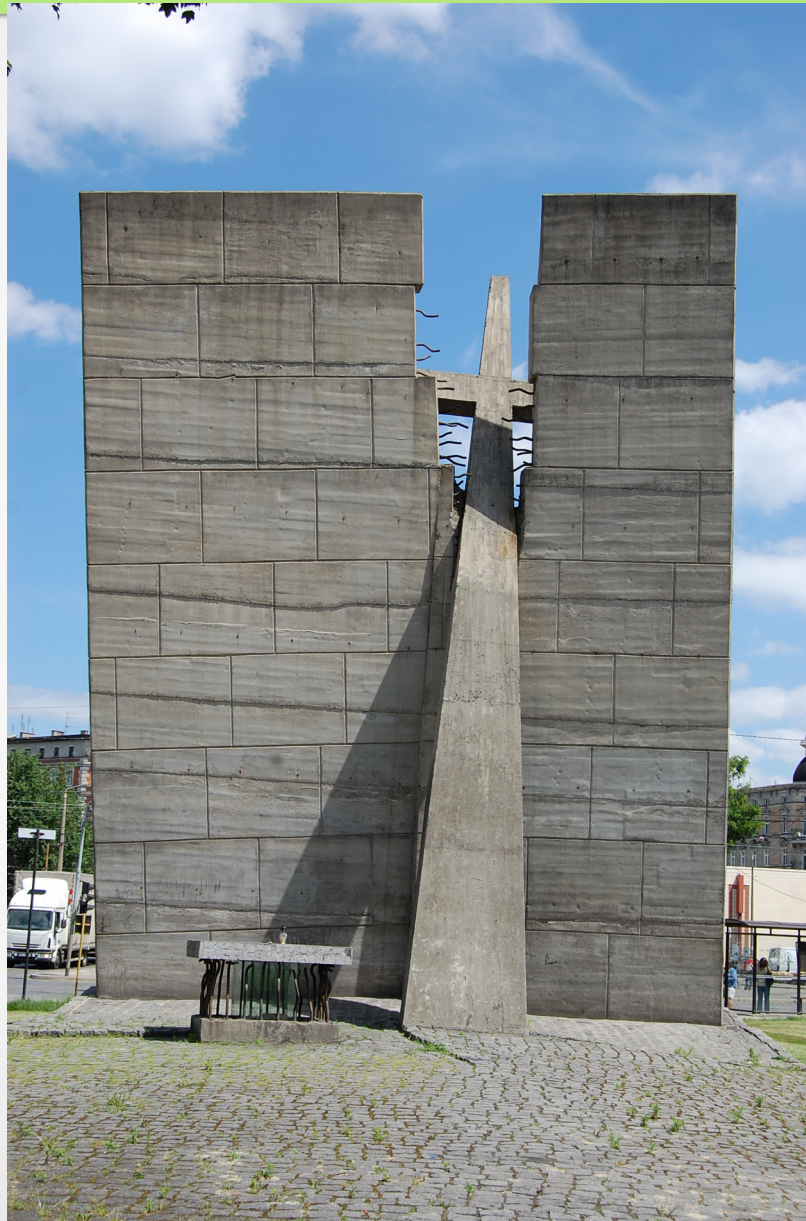
Opisuję pomnik Glorietta Iwana Połbina, który został zaprojektowany przez Romana Falińskiego. Obiekt pochodzący z roku 1947 znajduje się na Cmentarzu Oficerów Radzieckich we Wrocławiu, który powstał w 1945 roku. Pochowano na nim aż 763 radzieckich oficerów z czego 69 nieznanymi z imienia i nazwiska. Żołnierze pochodzą głównie z 6. Armii I Frontu Ukraińskiego pod dowództwem gen. Władimira Głuzdowskiego.

Glorietę otaczają drzewa, co sprawia, że całość wygląda na miejsce bardzo ważne. Żeby dostać się do samej granitowej urny, której kolor wpada lekko w odcienie żółci, trzeba wejść po schodkach. To „serce” pomnika jest otoczone pięcioma marmurowymi obeliskami połączonymi na górze pewnego rodzaju łącznikiem. Sama urna znajduje się na podwyższeniu, które składa się z trzech okrągłych stopni oraz kwadratowej podstawy, na której już bezpośrednio mieści się ten najważniejszy obiekt. Okrągłe stopnie są w kolorze szarym a na nich ludzie kładą znicze, kwiaty i inne przedmioty pokazujące, że pamiętamy nie tylko o wszystkich zmarłych spoczywających na tym cmentarzu ale o każdym człowieku walczącym za Polskę w czasie wojny.

Moim zdaniem pomnik prezentuje się dobrze. Obiekt jest naprawdę duży, dzięki czemu dobrze widoczny, co podkreśla jego wagę.

Julia

Pomnik zesłańcom Sybiru

Opisuję Pomnik zesłańcom Sybiru, który znajduje się na skwerze Sybiraków obok Placu Strzeleckiego we Wrocławiu. Został zaprojektowany przez artystę-rzeźbiarza Jarosława Perszko, a odsłonięto go 20 września 2000 roku w 60. rocznicę deportacji Polaków do ZSRR. Pomnik został poświęcony przez wrocławskiego arcybiskupa – Henryka Gulbinowicza, co dodatkowo czyni go budowlą religijną.

Pomnik przedstawia krzyż łaciński, który przewracając się zrobił wyrwę w wielkiej, kamiennej ścianie. Aby obejrzeć pomnik z bliska, musimy przejść brukowaną ścieżką na skraju małego parku. Stojąc w pewnej odległości od niego widzimy, że ładnie pasuje do parku oraz wybudowanego nieopodal kościoła. Pomnika nie chronią żadne barierki, więc możemy nawet go dotknąć. Gdy staniemy z drugiej strony i odchylimy głowę do góry, widzimy pnący się wzwyż 12-metrowy pochylony krzyż. Wykonano go bardzo realistycznie, ponieważ w miejscu pęknięcia ściany znajdują się krótkie, wystające pręciki. Po prawej stronie, kilka metrów od pomnika stoi sześcienna tablica zrobiona z czarnego granitu, na której widnieje napis: „Pomnik ten wznieśli Sybiracy i Rodacy pamięci wszystkich zesłańców i ofiar ku przestrodze wszystkich przyszłych pokoleń, wdzięczni Bogu za ocalenie i powrót z nieludzkiej ziemi – sowieckiego piekła”. Obok pomnika są również dwa węgielne kamienie także poświęcone, ale przez Jana Pawła II w 1997 roku.

Pomnik bardzo mi się podoba, jest ciekawie wykonany, wspaniały pomysł na krzyż burzący ścianę, a miejsce, w którym go zbudowano jest trafnie dobrane.

Emilia

Dąb pamięci przed naszą szkołą

Dąb pamięci kapitana Albina Stanisławskiego zamordowanego w Katyniu rośnie przed Szkołą Podstawową nr 28 we Wrocławiu na ulicy Greckiej 59.

